

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nerancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE AMATORI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schölk, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppella.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erásébet-körút).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 8 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colecători.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
cârgul Inului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 30 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
se plătesc în avans.

Nr. 183.

Brașov, Joi 21 August (3 Septembrie).

1908.

Deciziune ministerială provocătoare.

În discursul, despre care am fă-
cut amintire ieri la locul acesta, con-
tele Apponyi, vorbind de aceea, că coa-
liția ar fi asigurat țării independența
sa economică, s'au folosit de exemplu
banal al cărutei statului și s'a laudat
că ei, independiștii, au îndreptat oiștea
carului țării spre independență. „Am
putea“, adăuse el, să întorcem carul
în 2 minute, dacă s'ar afla pe un loc
liber, dar el se află tocmai acum
într-o strâmtoare și e deja foarte
mult, dacă am putut da rudei carului
o altă direcțiune, decât cea de până
acum.

Ziarele ungurești fac în momen-
tul de față contemplările lor mai mult
sau mai puțin ironice, privitor la
„ruda carului“ despre care a vorbit
Apponyi. Noi vom lua cuvintele sale
în serios, punându-le față în față cu
nemărginita îngâmfare și netoleranță,
ce o desfășură acest „apostol al păcii
și al bune înțelegeri“ între popoare cu
kalpac, cu pinteți și cu mustățile ră-
sucite.

Dacă este adevărat, și în punc-
tul acesta nu încap glumă, că carul
statului ungar se află de prezent în-
tr-o strâmtoare, atunci trebuie să se
minuneze ori-ce om cuminte de în-
drăsneala cu care ministrul unguresc
al instrucțiunii publice provoacă prin
procederea și măsurile sale în cesi-
unea studiului limbei materne în școli,
sentimentele cele mai gingașe ale Ro-
mânilor și ale celorlalte naționalități
nemaghiare.

Să luăm numai cazul cel mai re-
cent, ce s'a relatat și a făcut deja
turneul prin coloanele tuturor foilor
din Ungaria, cazul cu predarea stu-
diului religiunii la gimnaziul evange-
lic reformat maghiar din Orăștie. E
vorbă de o deciziune a ministrului de
culte și instrucțiune publică Apponyi

în fața pretensiunii conducătorilor nu-
mitului gimnaziu, ca catecheții nema-
ghiari dela această școală secundară
să propună de aci încolo religiunea
în limba maghiară.

Știm că catecheții români din
Orăștie, V. Domsa și Dr. Frențiu, au
respins pretențiunea pe motivul, că
limba noastră bisericească este cea
românească. Intervenind conzistoriile
la guvern, ministrul Apponyi, proto-
tipul omului cult maghiar, a enunțat
sentița sa solomonică. El face deo-
sebite între predarea lucrurilor ce
stau în legătură cu liturgia și între
predarea altor lucruri, cari nu stau
în legătură cu ea, precum e istoria
biblică, istoria patriei, etc. Cele ce
stau în legătură cu liturgia, zice mi-
nistrul, catecheții nemaghiari au drep-
tul de a le preda în limba liturgică;
toate celelalte sunt dator să le pre-
dea în limba maghiară. În urma ace-
stei deciziuni ministeriale, care încă
nu s'a confirmat în mod oficial, dar
care, nu ne îndoim, s'a adus așa cum
scriu foile, a fost restrâns dreptul de
a preda religia în limba maternă a
catecheților români, numai și numai
la predarea catechismului și a rugă-
ciunilor (Tatăl nostru, Credeul, etc.)

Iată direcțiunea, ce o dă Apponyi
rudei carului statului. Dacă nu este
alta, decât care reiese și din dispozi-
țiunea aceasta, pe care desigur el însuși
o desaproabă și o condamnă, dar a
luat-o numai pentru ca să-și facă
popularitate la masele partidului,
care dă spre nenorocirea țării astfel
de direcțiuni politice, atunci nu e
modru de a mai spera, ca carul sta-
tului să poată eși vre-odată, din strâm-
toarea în care se află, pe loc larg și
liber.

Le-a spus-o de atâtea ori Mo-
csary independiștilor, că nici teritoriu
vamal separat, nici bancă națională,
nici altceva nu le poate ajuta la in-
dependența pe câtă vreme nu se vor

impăca cu naționalitățile pe deplin.
Calea pe care a apucat Apponyi, și
din care voește acum să tragă cele
mai extreme consecințe, dând o lo-
vitură de moarte chiar și studiului
de religiune maternă a nemaghiarilor,
numai la împăcare nu va putea duce;
și rezultatul va fi neincunjurabil.
Toate silirțele ce și-le vor da inde-
pendiștii de a-se emancipa de Viena,
vor rămânea zadarnice ear carul sta-
tului se va înglodi și întepeni tot mai
tare în strâmtoarea în care se află.

În ce ne privește pe noi Ro-
mâni, isprava cea mai nouă a lui Ap-
ponyi nu ne lasă și nu ne poate lăsa
indiferenți, sau și numai moi și ne-
hotărâți. Aceasta e clar și învederat.
De aceea ne mirăm cum foia română
din Orăștie, care a adus mai întâiu în
publicitate cazul acesta, găsește, că acu-
ma nu ne mai rămâne alta, decât „a ne
acomoda planului de propunere a re-
ligei, așa ca numai materialul liturgic
să se predea“. Ar fi trist dacă și con-
zistoriile noastre ar fi de părerea acea-
sta și s'ar mulțumi cu deciziunea
ministerială, creând astfel un prece-
dent din cele mai periculoase pentru
limba oficială română a bisericei.
Ori doară nu s'ar putea întâmpla,
ca mâne poimâne același Apponyi să
vină și să zică, că nu ne mai per-
mite corespondența interioară în limba
română cu organele bisericești de-
cât numai în cadrul strâmt al cesi-
tiunilor, ce privesc afaceri rituale și
liturgice?

Pe această pantă putem ajunge
cu timpul așa departe, ca să consi-
derăm de norocire, dacă Apponyi sau
urmașii lui ne vor permite să predăm
și să corespondăm și numai în limba
maghiară. Conzistoriile noastre să se
gândească dar la consecințe și să
nu uite, că înainte cu 60 de ani,
când nu erau nici care cu abur, nici
fire electrice, nici telefoane, nici me-
tropolii românești, nici națiune română

recunoscută de Europa, conzistoriile
române purtau alt limbaj și desfășu-
rau altă energie pentru apărarea
limbei și a naționalității românești!

**O imponentă adunare populară româ-
nească** s'a ținut Duminecă în frunțașă com-
ună Otlaca (comitatul Aradului), la care
au participat vre-o 3000 de Români în
frunte cu deputații naționaliști Dr. I. Suci-
u și Dr. Stefan Pop. Adunarea, în care au
luat cuvântul d-nii Dr. Suci, Dr. Marșieu,
fost candidat la ultimele alegeri în acest
cerc, Dr. Stefan C. Pop și Dr. Lazar Po-
povici (Viena), a votat o moțiune, expri-
mând încredere deputaților naționaliști. Cei
întrușiți au mai încredințat pe dep. Dr.
Suci, ca să înainteze dieței o rezoluțiune
privitoare la înarticulară cât mai urgentă
în lege a votului universal, secret și pe
comune.

**Moștenitorul tronului la Maj. Sa Mo-
narchul.** Din Ischl se anunță, că archidu-
cele Francisc Ferdinand sosește mâne la
Ischl la invitarea specială a Maj. Sale. În
aceiași zi Maj. Sa va primi în audiență și
pe ministrul de externe bar. Aehrenthal.
Se crede că în aceste audiențe se vor des-
bate mai multe afaceri, cari privesc poli-
tica externă a monarhiei.

Baronul Burian la Maj. Sa Monarchul.
Ministrul comun de finanțe bar. Burian,
care este totodată și șeful administrației
din Bosnia, a fost primit alaltăieri în au-
diență de Maj. Sa Monarchul. Despre de-
cursul acestei audiențe ministrul Burian
s'a exprimat față de un ziarist în urmă-
torul mod. Audiența mea n'are un caract-
er politic neobișnuit. În fiecare an am
raportat în ajunul călătoriei mele în Bos-
nia Maj. Sale despre afacerile curente și
prin urmare nu trebuie să se facă vre-o
combinație în legătură cu audiența mea.

Cercurile bine inițiate în cele poli-
tice sunt informate, că ministrul Burian a
 prezentat Maj. Sale un raport amănunțit
despre budgetul comun și despre afacerile,
cari privesc administrația Bosniei.

Intrevederea Sturdza-Bülow. Din Nor-
deney se anunță, că prim-ministrul Ro-
mâniei a sosit aci ieri spre a vizita pe can-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Moartea și nemurirea.

Fragment dintr'un studiu asupra filozofiei lui
Schopenhauer de M. Strajanu.

I.

Prima cunoștință, la care ajunge
omul, când cugetă asupra ființei sale, este,
că esența ei nu poate fi atinsă prin des-
compunerea organismului, numită soarte.
Nașterea și moartea sunt două fenomene
esențiale ale vieții, fără cari n'ar putea
exista, întocmai cum două condițiuni in-
evitabile ale ei sunt nutrirea și deșertarea
organismului în fiecare zi: una pentru a
hrăni și a reînvi nelncetat organismul și
a întreține viața, alta pentru a face cu
putință această lucrare. În această privință
e foarte mare asemănare între o mașină
mecanică și între organismul animal sau
cel vegetal; zic asemănare, iar nu analogie,
pentru că alta e puterea, care pune în miș-
care mașinile mecanice, și alta e organismu-
lui viu: una e d. e. electricitatea sau
puterea de expansiune a aburilor, alta e
puterea de viață; una lucrează din afară,
alta din lăuntru.

De aci urmează, că tot așa de puțin
trebuie să regretăm organismul devenit
cadavru ca și eliminarea resturilor lui pe
fiecare zi. Și a dori prelungirea existenței
individuale peste marginile hotărâte ei de
natură, este tot așa de nefiresc ca și a

dori neschimbarea materiei care reînnoește
corpul. Iar imbalzămarea cadavrelor, pri-
vită din acest punct de vedere, devine
chiar ridiculă. Fiecare și necesară e im-
mormântarea, și încă mai necesară e cre-
măntarea; ea ar fi de preferit din toate
punctele de vedere, igienice și morale;
singur riscul de a immormanta un om încă
viu, cum se întâmplă uneori în caz de le-
șin sau de moarte părută, ar fi de ajuns,
ca să ne îndemne a reveni la vechia datină
a anticității, care se practică și astăzi
în Orient, și care a început a se reintro-
duce și în Europa. Onorile religioase, cari
se fac cu acest privilegiu, au altă însemnă-
tate; ele privesc ființa veșnică a omului,
iar nu corpul, care i-a servit ca mijloc
pentru aparițiunea ei vremelnică în această
lume.

Ceeace pierde omul prin moarte este
numai conștiința individualității sale, care
o pierde și în somn în fiecare zi. Deese-
birea e, că la deșteptarea din somn con-
știința individuală se aprinde din nou și
leagă prezentul cu trecutul și viitorul
nostru; pe când după moarte ea este in-
locuită cu conștiința universală și, în prima
linie, a semenilor contemporani și a urma-
șilor, și astfel viața are asigurat totdeauna
prezentul, singura formă și singurul punct
real al existenței. Trecutul și viitorul
sunt numai închipiri ale imaginațiunii;
ele nu există decât în fenomenul trecător
al inteligenței individuale.

De unde vine dar frica de moarte

înăscută fiecărui individ, om sau animal,
la vederea morții? Pentru ce moartea,
acest musaget al filozofiei, fără care ea
poate nici odată nu s'ar fi născut, e pri-
vită ca cel mai mare din toate relele
vieții? Cauza este acea iluziune intelectu-
ală, numită în literatura vedică vâlul amă-
gitor al Maiei, care face pe fiecare individ
să identifice organismul său, în care se
individualizează pe un minut voința de a
trăi, cu însași aceasta putere, pe care o
crede nemărginită în el însuși; și confun-
dând fenomenul cu lucrul în sine, so-
cotește ființa sa cu totul deosebită de
alte ființe și de restul naturii. Privită ast-
fel, e foarte natural ca omul să se înspăi-
mânte la ideea morții, în care el vede to-
tala sa nimicire. Tot din această cauză
tremură și animalul la vederea ei.

De aci vine și vrednicul de însemnat
fenomen psihologic, că omul rămâne ne-
păsător la ideea, că o veșnicie înteață în-
ainte de a se naște, el n'a existat; dar se
înfloară închipuindu-și, că n'are să mai
existe după moarte. »Nu de moarte mă
cutremur, ci de veșnicia ei«, zice un poet
al nostru. Dacă aceasta temere ar fi în-
temeiată, ar urma s'o simțim și pentru ne-
existența noastră anterioară. Însă adevă-
rata noastră ființă, precum n'a început
odată cu nașterea sau cu plămăuirea cor-
pului nostru, așa nu va înceta cu des-
compunerea lui.

Rătăciră, din care se naște frica de
moarte, se poate asemăna cu iluziunea

despre apusul soarelui, care totdeauna stă
și luminează, și numai privit din punctul
nostru de vedere răsare și apune; sau se
poate asemăna iar cu iluziunea, că punctul
globului pământesc, pe care stau eu acum,
e cel mai înalt, și că, părăsindu-l, am să
alunec și să cad în prăpastie; dar toate
punctele globului sunt egal de înalte și
fiecare mi-ar putea asigura tot așa de bine
existența.

Problema cea mare este aci, să știm
înfrâna lăcomia și aspirațiunile fără mar-
gini ale egoismului, și să ne știm înălța
la acel mod de vedere generos și sublim
al resignațiunii, de unde s'au primiv vieța
noastră ca identică, cum este aievea, cu
viața universală și în prima linie, cu viața
speciei și a neamului nostru.

Natura, născătoarea noastră, ne este
și în această privință cea mai bună povă-
tuitoare. Ea vorbește din inimă fiecărei
ființe, și glasul ei este glasul înțelepciunii.
Animalul necuvântător nu cunoaște moar-
tea și nu simte frica ei, decât când o vede
amenințătoare înaintea sa. Fără știre de
trecutul și viitorul său, de începutul și
sfârșitul individualității sale, el trăește ca
și cum existența sa ar fi vecinică ca în-
săși natura. Această liniște și siguranță
i-o turbură omului ideea morții, însă și lui
numai când o vede sau când se gândește
la moarte, pe care mintea lui, neluminată
de o reflexiune sau de o conștiință mai
înaltă, nu i-o poate esplica. Traiul omului
nu s'ar deosebi de al celui osândit la

torul tronului austro-ungar și-a propus a o face Regelui României la 5 Octomvrie.

Populația României în 1907. Serviciul statistice generale din ministerul domeniilor a alcătuit un tablou de mișcarea populației în România pe anii 1902—1907, din care extragem următoarele cifre: Media mișcării populației pe cinci ani 1902—1907, este după cum urmează: Cifra probabilă a populației este de 6,389,200 locuitori; căsătorii 56,021; divorțuri 1645; născuți 252,140, din cari 130,033 băieți și 122,107 fete; morți 160,183, din cari 83,978 bărbați și 76,205 femei; creșterea populației 91,957. Mișcarea populației numai pe anul 1907 se prezintă astfel: Cifra probabilă a populației este de 6,684,265; căsătorii 70,263; divorțuri 2167; născuți 274,487, din cari 140,789 băieți și 133,698 fete; morți 175,794, din cari 92,718 bărbați și 83,067 femei. În acest an populația a crescut cu 98,693 suflete.

O nouă tipografie în Salonic. D-l Nicolae Bațaria trimis din partea comitetului junilor turci din Salonic a cumpărat în Budapesta o tipografie frumoasă și bine asortată în preț de 40,000 coroane. Tipografia va avea o mașină rotativă, pe lângă o mașină comună și caractere pentru limbile română, turcă, bulgară, franceză. Tipografia nouă se instalează în săptămânile aceste în Salonic și va tipări un ziar cotidian turcesc și o foaie săptămânală românească »Deșteptarea«.

Necrolog. În Hațeg a încetat din viață în 30 August. Ioan Balas asesor de tribună în pensie în etate de 97 ani. Inmormântarea are loc astăzi. Odihnească în pace!

Moartea unui român macedonean în America. Vineri în 14 August tânărul Vanghele Dimitri, român macedonean locuitor în Newark, O. pe când lucra la o tociță în fabrica de sobe, s'a spart tocița și o parte l'a lovit în cap, retezându-i o parte din creștetul capului. În o clipă a fost mort. El este de loc din comuna Moloviste, bine cunoscută ca un centru mare aromănesc. El are aci un frate și un unchiu. Perderea lui este regretată de toată colonia românească de aici, deoarece decedatul era un tânăr foarte iubit de toți cari îl cunoștau. El a plecat din casa părintească de 5 ani și tocmai voia să se ducă în patrie, unde auzise că li-se croește o soarte mai bună, după acordarea constituției.

De-ale canalizării. Săptămâna viitoare se vor începe lucrările de canalizare în strada Prundului.

Un asasinat în Rodna-vechie s'a întâmplat Sâmbătă în 29 a. c. din chiar senin. Lemnarii Sandor Gáspár (de 36 ani) și Matyas Rusz (de vreo 26 ani) amândoi unguri neaoși, și însurați, au început a se dușmăni din pricină, că lui Matyas, care era mai bun lucrător, i-s'a dat zilele trecute o lucrare, la care râvnia și Gáspár Sandor. Sâmbătă seara aflându-se amândoi rivalii (și cu alții) în cărucia lui Simon Karacsony, când Matyas ieși afară, spre a-și face trebuințele fizice, Sandor însoțit de alți doi soți, se luă după rivalul său și după ce îi administrează o lovitură puternică la cap, cu un pietroi, Sandor îi spintecă burta și cu o lovitură la inimă, îl omorî pe loc... Asasinul s'a predat singur autorităților, care continuă cu cercetările.

Dacă asasinatul s'ar fi făcut între români orașelul ar fi răsunat de huiduelli și insulte triviale la adresa sălbatecului (?) valah! Așa însă e liniște nemeșească! — Coresp.

Problema aviației rezolvată de un ofițer român. D-l locotenent Rodrigue Goliescu, din artilerie, adjutantul d-lui general Warthiad, s'a întors dela Paris, unde a obținut brevetarea unui aeroplan construit de d-sa. Acest aparat este bazat pe legea dinamică a zborului păsărilor, lege ce a fost adusă la cunoștința Academiei de științe din Paris, care a și luat-o în cercetare. După părerea d-lui Goliescu, sborul păsărilor ar fi rezultatul unor mișcări speciale ale aripilor, iar nu al cunoștinței bății din aripi, care nu are decât o însemnătate secundară. Aparatul d-sale amintește forma scheletului unei pasări, prevăzută cu două aripi mari; el nu are nevoe, ca aeroplanele, cunoscute până acum, de a cheltui energie pentru a aplană; ci aceasta rămâne a se întrebuința numai pentru obținerea mișcărilor de propulsie, de unde o mare economie de energie și evitarea unei supra-încălziri a motorului — inconvenient mare — pe care aviatorii nu l'au putut suprima până acum. Aparatul ar cântări numai 300 kilograme cu om cu tot, pe când până în prezent

cel mai ușor aeroplan cântărește cel puțin 600 kilograme. Prețul este deasemenea redus la jumătate, mașina costând aproximativ 30,000 lei. O casă mare din Franța s'a și oferit să ia asupra sa construirea aparatului.

Un fart îndrăzneț. O telegramă din Ischl anunță, că piatra de fundație a spitalului ridicat în memoria împărătesei Elisabeta a fost dată la o parte de niște indivizi rămași necunoscuți, iar caseta conținând documentul semnă în ajun de împărat, cu ocazia ceremoniei punerii pietrei fundamentale, precum și monede în valoare de 36,000 cor. au fost furate.

Pentru balonul Zeppelin. Se anunță din Stuttgart că suma întreagă a donațiilor făcute până acum pentru fondul Zeppelin se ridică la trei milioane de mărci.

Tinerimea română din Valea Almasului și jur invită la petrecerea cu dans ce o va aranja cu ocazia sfințirii noii cruci în Cuteniș (Kökényes) p. u. Nagy-Almás în 6 Septemvrie 1908 în școala locală gr. cat. Venitul curat este destinat pentru sporirea fondului orfanotrofului din Blaj.

Și-a omorât copiii ca să ajungă în raju. Un farmer din orașul Los Angeles (California) atât s'a ocupat cu biblia și cu cărțile bisericești, până și-a pierdut mințile. La venit în cap că numai așa va ajunge în raju, dacă va jertfi lui Dumnezeu pe cei doi copii ai săi după cum cetise el în biblie, că au făcut și alții. Deci a luat secura, și a ucis pe loc din două lovături, pe fiul său de 16 ani și fata lui de 14 ani. Pe urmă și-a tăiat gâtul cu un briciu. El comandase înainte trei sicrie și trei cruci.

În Bitolia s'a întemeiat o societate filarmonică românească »Doina«, al cărei scop e înființarea unei fanfare în acei oraș. Președintele de onoare al acestei societăți e d-l Cosmulei, profesor la liceul român din localitate.

Recolta de prune în România după relațiile primite la ministerul de domenii, va fi anul acesta extraordinar de abundență, așa că pe lângă vin va fi în abundență și țuică. În ultimii 12 ani nu s'a înregistrat nici o recoltă mai bogată.

Înviat din morți. Ziarele din New-York anunță un cas foarte interesant. Un om, care fusese declarat mort, a fost readus la viață peste trei minute prin administrare de stricină și practicarea respirației artificiale. Inima omului încetase de a mai bate și era neîndoios că bolnavul murise. Medicul care-l căutase, însă dorind să facă o experiență, îi administrase o doză de stricină. Se știe că stricină e întrebuintată adesea în cazuri de paralizie.

„Nu am nici în clin nici în mănec“.

Această frază se folosește des în vorbirea și scrierea românească. Cei mai mulți scriu greșit »nu am nici în clin nici în mănecă«.

Spre orientare servească cumcă numai zicerea în forma scrisă la începutul acestor șire este la loc și cuvântul mănecă e greșit aplicat.

Zicerea vorbește despre o legătură de prietenie. Când s'a născut zicerea, Românii locuiau prin munți și călătorii se abătea la vre-un prieten al său, unde petrecea noaptea — măneca — mas. Acum încă se mai folosesc aceste două ziceri în popor. Prin urmare cuvântul »mănec« însemnează legătura amicală cu gazda casei, care dimineața petrecea prin păduri pe călător până în vârful dealului — clin — ca să-i arate drumul.

»Mănec« și »clin« au aceasta explicație și nu se referă la părțile cămășii, unde încă e vorba de »clin« și »mănecă«.

Pentru curățirea limbei am aflat de lipsă a scrie aceasta explicare — după ce văzui în reviste din România chiar în articlii scriși de profesori universitari folosința zicerei acesteia în mod greșit. *)

Alba-Iulia, în 30 August 1908.

Rubin Patîța,
advocat.

Varietăți.

De câți-va ani s'a elaborat în Franța un program, prin care compania de sud a căilor ferate vrea să introducă, deocamdată la liniile din Munții Pirenei, electricitatea în locul vaporului.

*) O explicare analogă a dat de altfel și poetul nostru Coșbuc. — Red.

De sigur, electrificarea se face mai ușor — și în Franța începe în părțile muntoase — unde sunt căderi de apă, cari pot fi folosite pentru a da electricitatea necesară.

În regatul Bavariei e un program de electricitate a tuturor liniilor ferate, și aici, de asemenea, s'a făcut începutul cu o singură linie.

Căderile de apă din Bavaria n'ar putea procura, în mijlocie, decât o putere de 300.000 de cai, cea-ce nu e îndestulător pentru a putea introduce tracțiunea electrică pe toate liniile regatului.

Acum câte-va săptămâni, după-ce s'a mai însănoșat, marele inventator Edison a părăsit laboratorul său de electricitate, pentru a face noi cercetări în domeniul chimiei.

De altfel savantul american, a cărui așere, grație activității științifice, se urcă, azi, la suma de 20 milioane dolari, și dorința pe care de multă vreme o nutrește, de a se lăsa de ori-ce activitate științifică și-o poate acum satisface.

Voeste să cunoască deaproape Europa și, în acest scop, a și cumpărat o frumoasă vilă la Florida.

Că se va lăsa însă Edison de cercetările sale științifice, nu se poate ști. Cam greu se poate desobocinui un om de cea-ce a practicat o viață întreagă, de cea-ce îi este drag.

Există acum și o casă de sănătate pe apă. O societate engleză a construit un mare yacht, astfel împărțit, ca să poată fi folosit drept casă de sănătate.

Pentru acei ce sufăr de boale necontagioase, și, în deosebi, de boale nervoase, această casă de sănătate e de un preț netăgăduit.

De ea însă nu se pot bucura decât acei, cari pot să plătească zilnic 50 lei. În schimb lor vor avea hrana, îngrijirea medicală, băi de tot felul, un gimnaziu, teatru și sală de concert. Abazzia este punctul său de plecare și, de aici, casa de sănătate poate pluti până în marea Mediterană, fără însă de a se depărta prea mult de coastă.

Minuni nu se pot face fără bani.

Bibliografie.

A apărut Nr. 363 din »Biblioteca pentru toți« cuprinzând Cea d'întâi iubire de Ivan Turghenieff, traducere de d. Nicolae Dașcovici.

Editura »Bibliotecă pentru toți« a făcut cel mai frumos dar păturei cititoare dela noi, dând într'o reușită traducere românească admirabila scriere a lu Turghenieff: Cea d'întâi iubire.

Intregul volum cuprinde povestirea simplă, delicată a unei iubiri nenorocite, în care un copil andru azistă îndurerat la umilirea făpturei mult adorate, fără să-i poată veni într'ajutor. Femeia, pentru care și-ar fi jertfit bucuria viața-i tineră, e batjocorită, umilită și maltrată tocmai de tatăl său, împotriva căruia, ca fiu, nu poate nici gândi rău.

Unii vor resimți fiorii plăcuți de odinioară la cetirea acestei povestiri, iar alții cari n'au cunoscut tot cei mai dulce, mai fermecător în comunul vieții zilnice — vor socoti iubirea ideală din volumul aceasta drept un basm irealizabil în nestatornica lume terestră.

Turghenieff a atins culmea gingășiei și a delicatetei de simțire în Cea d'întâi iubire, pe care gustând-o ne-a putut-o descrie astfel.

Volumul poate fi cu folos pus în mâinile oricui, căci e merit să înobileze, să înalte sufletele omenesți, făcându-le să cunoască cea mai pură și mai eterică expresiune a sentimentului de dragoste.

Prețul volumului 30 bani.

— În editura librăriei Ioan I. Ciurcu a apărut zilele aceste »Dicționarul German-Român de Theochar Alexi. Edițiunea a VI-a prelucrată și completată. Prețul broșat cor. 6-50. Dicționarul, format octav, frumos tipărit, se estin le pe 747 pagini și conține numeroase cuvinte, indicațiuni, explicații și exemple în ce privește subtilitățile limbii românești. Edițiunea actuală a dicționarului înseamnă un progres însemnat și incontestabil față de edițiunile anterioare. La sfârșitul dicționarului găsim o tabelă a numerilor țărilor, orașelor, râurilor, munților etc., cari dif-ră în cele două limbi, ținându-se cont îndeosebi de numirile oficiale maghiare. Recomandăm cu căldură nouă ediție a acestui prețios dicționar în atențiunea celor interesați.

Vasile C. Osvadă. »Băncile populare din România«. Cu un adaos informativ Prețul 1 coroană.

Mihai Eminescu. »Poezii«, c'o notiță biografică de Ioana Sânulescu. Ediția II, completată și adăugită. Prețul 2 lei. Porto 10 bani.

Octavian Goga. »Poezii«, premiate de Academie. În Biblioteca pentru toți sub numărul 286—287. Prețul 60 bani. Porto 5 bani.

Haralamb Lecca. »Femeia îndărătnică«, comedie în 5 acte, tradusă după Shakespeare. (În Biblioteca pentru toți. No. 284. Prețul 30 bani. Porto 5 bani.

ULTIME ȘTIRI.

Agram, 2 Sept. »Agramer Zeitung« primește următoarea scrisoare din partea marelui scriitor norvegian Björnstjerne Björnson, apărătorul naționalităților din Ungaria:

»Domnilor, îmi permit să vă atrag atențiunea asupra faptului, că nu sunt un politician de profesie, că nu sunt membru al vre-unui Parlament și ca atare nu pot apare la un congres interparlamentar pentru pace. Așa dar nu voiu avea ocaziunea de a putea saluta la Berlin, la congresul pentru pace pe contele Appony și pe ceilalți apăsători ai naționalităților din Ungaria. Îmi pare foarte rău și regret, dar fiți încredințați că acești politicieni nu sunt simpatizați de nici un iubitor sincer al păcii și mai cu seamă de nici un german«.

Agram, 2 Sept. Pe baza unui articol din legea pressei, banul Croației a oprit intrarea în Croația a următoarelor ziare sârbești: Politika, Stampa, Pravda și Tigovički Slovo.

Viena, 2 Sept. Un mare incendiu a izbucnit eri în gara Pojun. Treisprezece vagoane au fost completamente distruse de flacări. Focul a luat proporțiuni înspăimântătoare. Pagubele se urcă la colosala sumă de 3 milioane coroane. Incendiul a provenit din negligența unui lucrător, care a aruncat o țigară aprinsă într'un vagon de cauciuc.

Paris, 2 Sept. O groaznică sinucidere a impresionat eri populația Parisului. O doamnă, Maunteion, s'a aruncat jos din vârful turnului Eiffel. Corpul nenorocitei s'a lovit de câteva ori de parapetele turnului și a căzut pe prima platformă, formând o masă înformă de carne și oase. Cauza sinuciderei nu e cunoscută.

Proprietar : Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil : Victor Branice.

Wällischhof,

sanatoriu aranjat — după sistemul Dr. Lahmann — cu toate întocmirile modene ale terapiei fizice și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Enzendorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:

Dr. Marius Sturza

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultațiuni
cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la
facultatea de medicină din Viena.
Telefon nr. 17065.

KALOGÉN
Franzbrantwein, Pasta de dinți
și apa de gură a lui »Brăzay«.

Nr. 8469/1908.

Concurs.

La postul de adjunct forestier, devenit vacant la orașul Brassó, deschid prin aceasta concurs sub următoarele condițiuni și provoc totodată pe aceia, cari doresc a obține acest post, ca pe lângă documentarea calificațiunei prescise în §. 36 al art. de lege XXXI. din anul 1879 precum și a etăței, aplicațiunei de până acum, stărei sanitare și cunoștințelor de limbă să-și adreseze petițiunile la subscrisul cel mult până în 15 Septemvre 1908, deoarece petițiunile ce vor sosi după termenul prescrist nu se vor lua în considerațiune.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: Salar anual 1800 cor., quinquinale prescise în statutul referitoriu, 500 cor. bani de cuartir și 800 cor. pausal de călătorit.

Brassó, în 13 August 1908.

August Jekelius m. p.
vice-comite.

(285,2-2)

Se caută

Un învățător pentru școala noastră din Fabrică. Reflectantul să scie a preda învățământul elementar românește, nemțește și ungurește, la circa 30—40 copii. Să fie însurat și român din Ardeal. Capătă cuartir cu 3 odăi, bucătărie și pivniță, lemne și iluminat.

Oferte cu pretensiune de salar însoțite cu copii de pe testimonii și certificat de capacitate să se adreseze la Administrați

Societății Anonime

fosta GOETZ & Co,

în Tarcău

lângă Peatra Neamț, România.

(308,2-4.)

Restaurantul

„GEWERBEVEREIN“

Rudolfsering 7 (Bulevardul Rudolf 7).

Se recomandă Onor. vizitatori streini cât și stim. Public brașovean prin bucătăria sa bună și aleasă. **Bucate naționale române** în fie-care zi, precum și **beuturi escelente și curate.** Serviciu prompt și conștientios.

Curățenia perfectă.

Cu deosebită stimă

JOSEF PETER,

fost ani îndelungați Antrepr. al Colegiului Oppler din Sinaia și al Restaurantului Cantinei Fabriciei de postav din Azuga.

(15-16.)

Strămutarea

Magazinului de cărți, obiecte de artă, note și revizite de scris

H. ZEIDNER

din ștră de lemn, ridicată în Târgul grâului, în localitățile cele nouă ale prăvălier, rezidită din nou după planurile Arhitectilor Schuller și Goldschmidt în

Târgul grâului și Strada porții

a avut loc acumă — în al 41-lea an al înființării acestei librării. Aducând aceasta la cunoștința Oa public din oraș și provincie, mă rog a mă onora și pe viitor cu sprințul său prețios.

Cu toată stima

H. ZEIDNER.

300,2 - 8.

E. NOUVEL

Profesoură de

lucru de mână și industrie,

diplomată de stat în Germania,
(Lette Verein — Berlin.)

Predă lecții cu începere din 1 Septemvre de cusut albituri și haine, teoretic și practic, precum și în pictură pe lemn și catifea (Brandmalerei). Informații mai de aproape se pot lua dela **SOSI MAJ**, Strada Porții 16 I. Atelier dentistic. (290,4-6)

Casă de vânzare

Din cauză de deces se vinde o casă situată în piață în Gioagiu de jos (Algyogy) în care se află o prăvălie cu mărunțișuri și licență de cărciumărit. Informații se pot lua de la **HERCZEG SAMU**, funcționar de bancă în Deva. (298,12-12.)

Uniforme militare.

Subscrisul am onoarea a aduce la cunoștința On. Voluntari că fac **Uniforme foarte elegante** cu prețuri foarte ieftine. Rugându mă de o cercetare numeroasă semnez cu toată stima

George Szöcs,

Strada Mihail-Weiss 10

(5-6)

Uniforme militare.

Sănătatea

este cea mai scumpă bir efacere pentru Dame, se poate conserva și cultiva folosind

Corset

Gradefront

care este comod și modern.

se capătă după măsură sau gata numai în

MAGAZINUL

Mme B. GOLDSTEIN,

Confecționare de corsete specialitate

BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21

(296,4-12.)

CONSTANTIN SPĂTAR

măestru-zidar diplomat

și absolv. de școala industrială de stat reg. ung.

Brașov, Strada sâței nr. 64.

Ca specialist ia în întreprindere tot-fellul de edificii și re-staurează în mod artistic, pregătește **Planuri, Schițe, Proecte** sau **Preliminare** pentru edificii publice, **Biserici, Școale** (după Plan ministerial) **Case** private și economice, **Fundamente** pentru mașini și alte lucrări, ce cad în brașna aceasta, ca prețuri moderate. (29,3-5.)

APĂ MINERALĂ PHOENIX
DIN BUZIĂȘ

Succes extraordinar la suferințe de rinichi și beșică.
Apă minerală plăcută fără fer.
Cu deosebire apă de masă răcoritoare.
Recomandată de medici.
Vindecă, răcorește.
Are efect escelent ca apă de cură la suferințe de rinichi, beșică, catar cronic de rinichi, formațiuni ce peatră și boale catarale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte Administrația Isovoarelor:
Dirrecția băilor MUSCHONG în Buziaș.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Târgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provăduț cu cele mai bune mijlôce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a puté esecuta ori-ce comande cu promptitudine și acurateță. precum:

<p>IMPRIMATE ARTISTICE IN AUR ARGINT ȘI COLORI.</p> <p>CARTI DE SCIINȚĂ, LITERATURĂ ȘI DIDACTICE</p> <p>STATUTE.</p> <p>FOI PERIODICE.</p> <p>BILETE DE VISITĂ DIFERITE FORMATE.</p> <p>PROGRAME ELEGANTE.</p> <p>BILETE DE LUCURNA ȘI DE NUNȚA DUPĂ COLORI ȘI ÎN COLORI.</p> <p>ANUNȚURI.</p>	<p>REGISTRE și IMPRIMATE pentru toate speciile de serviciuri.</p> <p>BILANȚURI.</p> <p>Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori. Couverte, în lotă mărimsa.</p> <p>TARIFE COMERCIALE, INDUSTRIALE de HOTELURI și RESTAURANTE.</p> <p>PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE</p> <p>BILETE DE INMORMENTARI.</p>
--	--

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografeii, Brașov Târgul Inului Nr. 30, în etagiul. înderept în curte. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fileri se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.